

# Felvidéki Híradó.

KÖZMŰVELŐDÉSI, SZÉPIRODALMI, IPAR-, KERESKEDELMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

Előfizetési árak:	
Egész évre	4 frt
Fél évre	2
Negyed évre	1

Felelős szerkesztő: <b>Fehér János.</b>	Főmunkatárs: <b>Révész Lajos.</b>
Kiadóhivatal: a turóc-szt.-mártoni „Magyar Nyomda”.	
A lap szemleli részét illető közlemények a szerkesztőségére, hirdetések és előfizetések a kiadóhivatalra címzve Turóc-Szt.-Mártonba küldendők.	

Magánhirdetések legutányosabban, árszabály szerint.  
Hivatalos hirdetések díja: 100 szög 2 frt, ezenül minden megkezdett szög szónál 50 krral több.  
Lapunk számára hirdetőket elfogad a „Huszor lapnyomda” és a „Magy. Távir. Iroda” hirdetői (Irodája Budapest, Gránátos-utca 1. szám.)

## Előfizetési felhívás!

Tisztelettel kérjük azon t. előfizetőinket, kiknek előfizetésük a múlt hó végével lejárt, sziveskedjenek ez irányban mielőbb intézkedni.

Azon t. előfizetőinket, kik előfizetéseikkel hátralebékban vannak, szívesen kérem, hogy hátralékaikat kiadóhivatalunkba mielőbb eljuttatni sziveskedjenek.

### A „Felvidéki Híradó” előfizetési ára:

Egész évre	4 frt
Fél évre	2

### A „Felvidéki Híradó” kiadóhivatala.

## A felvidéki magyarság ünnepe.

A Felvidéki Magyar Közművelődési Egyesület ünnepsége október hó 1-én és 2-án folytat a Nyitrán.

Az ünnepség első napján Bende Imre püspök ebédet adott az egyesület vezérének tiszteletére, este a színházban díszelőadás volt Komáromi Mariska és Ujházi Ede közreműködésével, ezután pedig Thuróczy Vilmos főispán estje következett.

Október hó 2-án volt a közgyűlés. Már reggel nyolc órákor gyülekezett a város előkelősége, a melyhez csatlakoztak a felvidéki megyék küldöttei. Az ünnepség első mozzanata a megyeház nagytermében folyt le, a melynek tárgyaló képezte a nyitramegyei hölgyek által készített remek zászlónak átadása, mely alatt a F. M. K. E. a jövőben kifejthető munkásságának győzelmét akarja kivívni. A zászló fehér selyemből készült, rajta az ország és Nyitravármegye cimere látható, szegélyét pedig az ajándékozó hölgyek monogramjai alkotják. A szép zászlóért Craus István alelnök lelkis beszédében mondott köszönetet a hölgyeknek, kik az egyesület céljait való lelkesedésüknek ily szép módon adták jelét.

Ezután hosszú kocsisor vitte a vendégeket a székesegyházba, hol Bende Imre püspök fényes segédlet mellett beszentelte a zászlót. A zászló-szentelésnél Bende Imre püspök feltűnést keltő szép beszédet mondott. A püspök óva int a kosmopolitikus irányzatoktól és a nemzeti-

ségi eszme túlhajtásaitól, a melyeknek a nemzet életére kiszámíthatatlanul káros következményei lehetnek. Azt ajánlja, hogy nemzeti törekvéseinkért mindig a történelmi hagyományokhoz híven és következetesen küzdjünk. A beszédnek a közönségre gyakorolt rendkívüli hatását jelezte az a lelkes éljenzés és taps, mely annak elhangzása után az ilyen tüntetésekhez nem szokott helyen, a templomban felhangzott. Nagy lelkesedést keltett Palkovics tábornoknak a szegbeverésnél mottója, ki a hadsereg nevében szép, hazafias szavak kíséretében teljesítette a szegbeverésnek szimbolikus lényét.

A templomból a közönség hatalmas menében vonult a városához, a hol a közgyűlést tartották. Óriási tömeg volt itt jelen az egész Felvidékről. A közgyűlést Craus István alelnök 11 órákor nyitotta meg, üdvözlővén a megjelenteket és köszönetet mondván mindazoknak, kik a lefolyt évben az egyesület ügyét közreműködésükkel támogatták. Az alelnök szép beszédet nagy tetszést aratott. Az éljenzések lecsillapulása után küldöttség ment Károlyi István grófrét. A belépő elnököt a közönség viharos és hosszas éljenzéssel üdvözlötte, minek lecsillapultával feltűnést keltő beszédet intézett a közgyűléshez, melyből adjuk a következőket:

Gróf Károlyi István beszéde.

Tisztelt közgyűlés!

Magyarország egy nagy vidékének, az egész Felső-Magyarország bizalmának, kiuntelt bizalmának lettem én részese az napon, melyen a F. M. K. E. elnökének megválasztottam; e váratlan kiuntetés szavakban ki nem fejezhető hála rá közelek a Felvidék polgáraival szemben már csak az okból is, mert önk uraim nem egy érdemekben gazdag és nagy befolyásu ügynevezeti kitűnőség, de én reám bízta az előttünk álló nagy és nehéz munka, kényes és tapintatú igénylő kérdés megtételének, megoldásának vezetését.

Tudom, hogy e bizalomnak gyökere csakis ama hitük és meggyőződésükben kereshető és lehető fel, hogy én hazamat felléptem és mindenképpen felelőzetem s hogy ebből kifolyólag mindent el fogok követni a végből, hogy a reám bízott és ma már kezemben tartott zászlót, melyre jelgélül e két szó

van írva: — „Magyar közművelődés, győzelemre vezessen.

Fogadják köszönetem e feltétlen bizalomért.

Fogadják hálám zálogát, mielőtt ezt tetteimmel bizonyíthatnám be, azon ígéretemet, hogy minden követ meg fogok mozdítani, a mennyire erőmből kitélek, hogy az ige, melyet a F. M. K. E. érdekében hangoztatunk, testlé is válhassék.

De mint mindenhez e földön, ugy ehhez is Isten áldása kell, de ezenkívül nekünk a király jóakarata, a kormány támogatására és a nemzet fiainak segédkezésére és áldozatkészségére is leendő szükségünk.

Ügünk és célunk, melyet elérni óhajtunk, szent! Mert, kérdem, létezhetik-e szentebb ügy, lebeghet-e szentebb és magasabb cél a nemzet fiaink szeme előtt mint „egyesítése a haza minden polgárának nyelv, király és honserzelemben”?

Loboghat-e zászló magasabban győzelem reményében, mint az anyai nyelv védelme, megőrzése és terjesztése?

Isten áldása munkánkat kísérni fogja tehát:

Isten után jó a király. Lehetőség-e, hogy az a fenékű fő, mely megengedte 1888-ban Rezső királyfinak, kinek emléket minden magyar honpolgár adja, és mig magyar élni fog e földön, áldani is fogja, hogy részt vegyen az erdélyi M. K. E. javára Budapestben általam rendezett nemzeti ünnepségen? Kétségtelenné téve ez által a magyar közművelődés iránti meleg érdeklődését: — ismétlem, hogy az a fenékű fő ma másképp gondolkozzék a magyar közművelődést illetőleg?

Meggyőződésem szerint pótdó behozatala nélkül lehetetlen, hogy zólt ágra juthassunk, uraim! Azt az egy vagy két krajcárt, mely pótdó után fejéknél az emberre esik, sem a gazdag, sem a szegény meg nem érzi, de meg lévén az arany a szegényebb és a vagyonosabb között a pótdó kivételénél, biztosítja magunkat ama szegénytelen esemény bekövetkezésé ellen, hogy az égől nagy vagyonnal megáldott nem semmit, mint eddig, tekintve nagy vagyonát, de legalább valamit tesz le a haza oltárára a közművelődés előmozdítása érdekében.

Az ország elhagyott vidékei számára jó utakat kell építeni első sorban; módot kell nyújtani az ott lakók számára, hogy állattenyésztésre képesítve legyenek, lőnevelésüket mentelepek felállítására által elő kell segíteni; gyaragat építeni állami segélyvel az embereknek munkát adni, hogy megélhessenek; mert ha nélkülöznek, éheznek, mint ezt már — hogy sokat ne mondjak — évtizedeken keresztül nemzedékről-nemzedékre teszik, lehetetlen feltelni róluk vagy követelni tőlük, hogy egyes-egyedül áldozatkész, jogosultsága folytán szeressék meg e hazát és eszményükné a magyar államot tekintés.

Mondom, teljesen egyformán kell, hogy szívén

hogy e véletlen összeütközésnek nagy következményei lettek.

Mert mikor Edelstein báró egy kisse nyersen talált rászólni az általa nem is ősmert Zakányira, ez olyan csattanós választ adott feleletül, hogy hamarosan összecsdűlt az utcai nép, míg a két villogó szemű ifjú névjegyét kicserélte.

Természetesen, párjai lett belőle. — S természetesen, másnap Zakányi Pali keresztül löve hoztuk a cinkotai erdőből a klinikára, ahol most élet-halállal vívódik szegény.

Ezért mondtam az imént, hogy soha nem hittem volna, hogy az én szegény Pali barátom regényének ilyen vége legyen.

De, hogy mi fejlődött belőle, azt annál kevésbbé gondolhattam, mert százezredik ember agyában sem fogamzanék meg olyan különös „mese”.

Bejartam mindennap hozzá s nem egyszer végigfutott rajtam a hideg, mikor a lazbeteg kinlódásának, deliriumának tanúja voltam.

Öt voltam, mikor a golyót keresték testében — s mikor szerencsésen kivették. Ott voltam, mikor az orvosok annak a szende arcú apának, a ki apólasára rendeltetett, különösen figyelmebe ajánlottak a ziháló beteget, „mert az éjjel alighanem beáll a katasztrófa”. Nem állott be. Hála legyen az Istennek, nem állott be.

Mikor a haloványkúpi apaca éjjeltájtban észrevette, hogy a beteg lázas rémlátásai megszüntnek s a megkínzott ember üdőt, nyugodt alomba merül; kezelt-összetéve adott halát az Istennek, hogy őt megkímélje a rettenetes látványtól, hogy egy láthatólag jobb sorsra érdemes ember halál-kínjait végig kelljen nézni.

## A „FELVIDÉKI HIRADÓ” TÁRCÁJA.

### Bízom? Bízom!

— Elbeszélés. —

Irtja: Révész Lajos.

— A „Felvidéki Híradó” eredeti tárcája. —

Soha nem hittem volna, hogy az én költő barátom regényének ilyen vége legyen.

Nagy vakmerőségnek tartottam ugyan kezdetől fogva, hogy az egyszerű tanár beleszeretett a gazdag gyáros egyetlen leányába, a kit a magyar irodalom és nem a szerelem országának bűbájos szépségeire kellett volna megtanítania. Hanem, ha már megtörtént, hát megtörtént. Tartottam Zakányi Pali olyan legénynek, aki nem riad vissza semmiféle nehézségtől.

Nem is riadt.

Egyik óráján, a mikor a német nevelőnőnek valami fontos elintéznivalója akadt s őket magukra hagyta, ahelyett, hogy Petőfi líráját magyarul volna, saját alanyi érzelmeinek nyilvánítására nyitlak ajkai s beszélt olyan langoló hévvel, olyan édes mámmorral, hogy az a gyermek-leánya kebelére hajtotta szőke fejéskéjét s úgy hallgatta a kedves szavakat, úgy szívta magába a mézédés mérget.

S mikor Pali lehajolt hozzá, hogy szép kék szemét forró csókjaival lezárja, a tole a gyermek és csókját szászor vizionozta, miközben azt rebegték ajkai: — Én is szeretlek! Lelek mélységével szeretlek! Aminthogy szerette is, lelke mélységével szerette. Persze, lelkének azzal a mélységével, amellyel az olyan bakfis-leányok szeretni szoktak.

Pali meg volt győződve, hogy Marianne szerelme csakugyan „első, utolsó, egyszerű”. Hogy is gondolt volna boldogsága lázában arra, hogy az az elkenyezett gyermek elriadjon, amikor az élet prózája beavatkozik szívük ideális fölhevülésébe?

Pedig belevaatozott.

A két gyermek — mert hiszen Zakányi Pali is azzá lett — szászor is elárulta magát egy nap alatt. Lehetetlen volt szerelmüknek sokáig titokban maradni az őket vigyázó szemeknél őrső mama, vagy a nevelőnő előtt. Pedig ők azt hitték, hogy pompásan tudnak tettetni.

Megtudták hát s ennek természetes következtése lett az, hogy Pali barátomnak megköszönték eddigi működését s fölmentették a további látogatásoktól.

Egyetlenegyszer találkoztak még a kis Mariannával, amikor a szerelmes leánya nyakába borulva, zokogások között fogadta, hogy hű marad hozzá élete végéig.

Hű is maradt. Nem ugyan olyan hosszú terminuson keresztül, de addig minden este, míg szigorú atyja rá nem parancsolt s a daliás kislejű Edelstein báró jegyességé nem lett.

Ettől fogva mind kevesebbet gondolt halványképi, ábrándos első lovagára, mert mind jobban behielyezte magát kis szívébe a kedvét kereső daliás vőlegény.

Jó ideig nem is hallott, nem is gondolt aztán többet Zakányi Palira; egészen az esküvőjük előtt való izgalmas napokig.

Ekkor történt meg az a különös véletlen, hogy vőlegénye beleütődött az utcán Zakányi Paliba. Vagy ez ütődött belé véletlenül? Nem tudom. De tény,

viselje a kormány a száz, oláh, tót, sváb stb. nemzetiségű honpolgárok anyagi és szellemi előhaladásának érdekét a tögyökeres magyarokéval. Nem árvérezési rendszert követni: ennek ennyit ennyire, a másikkal ennyit ezért vagy azért. Fennhirdetni e szent magasztos elvet: Minden magyar állampolgár egyformán élvezheti a magyar állam által nyújtott előnyöket, de egyformán is köteles tartozását szemben a magyar állammal leróni nem elég. De a mindennapi életben keresztül is kell vinni ezt és e szerint kell cselekednünk.

A magyar állam csakis így lehet minden egyes bentlakó fiának vallás- és nemzetiesség különbség nélküli eszményképévé, pedig szükséges, kell, hogy mint a legszentebb kötelesség teljesítése lebegjen minden magyar állampolgár szeme előtt a király, a haza és a magyar állam nagygyű tévese és fenntartása; kell, hogy miként a vallás, szíve mélyébe vesődjék be a honszerelmének érzése, mert ha ez nem letetzi, akkor minden egyéb érzés csakis pusztá szö, koholmány, mely valódi értéket sohasem lesz képes felmutatni.

Hogy mindezt, uraim, a siker reményével tehesük, a legnagyobb tevékenységet a közművelődés egyik legfontosabb ágára: a népnevelésre kell fektetnie a kormányt.

Állami iskolákat minél nagyobb számmal felállítania és ezekben beolantania a serdülő gyermekek lelkébe már a király, a haza és a magyar állam szent és nagy fogalmát; hol pedig állami iskolák még nincsenek, ott addig is a legszigorúbban ellenőriztetni állami hatálmán fogva épű egy világi, mint egyházi tanítók működését vallásuk és nemzetiségük tekintetbe vétele nélkül; egyet követelnie tőlük, de itt azután tréfát nem ismerve, hogy a magyar állammal hol polgárokat neveljenek.

Az embernek egy hazája, egy istene, egy becsülete van! Az utóbbit meg őriznünk, hogy imánk a hazáért meg legyen halgatva!

Tisztelet kügyűlés! Ez igen szűk keretbe szorítva az, mit én ma önöknek elmondani akartam, ez csak vázlatra azon képek, melyet nekünk a Felvidéki Magyar Közművelődési Egylet tagjainak, ha valódi eredményt akarunk elérni, higgadt megdondolás, türelem és munkával kell majdan összeállítanunk, mielőtt tevékenységünket megkezdhetnők.

Jelen felszólalásom legnagyobb sikerének azt tartanám, mert bevallom, hogy csakis ennek előreszeményében fogadtam el a F. M. K. E. elnökségét, — ha meggyőződtek a felvidéki honpolgárai szavaimból arról, hogy a F. M. K. E.-nek a célja nem egyéb, mint a legmesszebb menő áldozatok árán is, legyenek ezek magán adakozások, állami segélyek: tehát szövetezése az államhatalomnak a társadalommal, kieszközölési és megteremtési a felvidék számára a jobb megélhetés és szellemi fejlődés alapfeltételei, legyen az ipar, mezőgazdaság, köz- és vasutak fejlesztése, létesítése; iskolák felállításra által a végből, hogy a nem magyar, de idegen ajkú és nemzetiségű polgártársaink is ne mint eddig mostoha, de édes anyjuknak tekinthessék e hazát; és ha ezt értem, akkor meg vagyok győződve a felől, hogy ők is partolni és támogatni fogják a F. M. K. E. munkálatokat és meg fogják érteni, hogy a honpolgárnak nem csak a hazán az a hazáért is kell élnie; fel fogják tudni fogni azt is, miért kötelessége minden állampolgárnak megtanulnia az állami nyelvet; és ha mindezt belátják, lassanként édes testvérekül tekintene majd bennünket, kikkel céljuk is egy és közös leendő. hatalmassá és nagygyű teni a magyar államot.

Most pedig hazánk nagy költője Petőfi Sándorunk szavait idézve, így szölok önökhöz felvidéki polgártársaim:

„Nos, uraim, ha akartok jöjjetek,  
Itt a kezünk nyujtsatok ki kezetek.  
Legyünk szemei mindnyájan egy láncnak.  
Szüksége van mindnyájkunka hazánknak.”

A lábzeteg dolfirimában végtelen fájdalomról panaszkodott, emberi aljasságról és ebből az a főnök képű, halovány leány azt képzelt, hogy ez ifjút is olyan végezt hajtotta a koragyba, a milyen őt ide kergette, betekert apóli, ahol épen olyan jól el van temetve a világ elől — eddigi világa elől — mintha a sir mélyében nyugodnék.

S ott imádkozott az apaca a beteg ágya mellett mindaddig, míg a mindjobban előtölülő emlékek, ezek a győző, fájdalom kinos események, erőt vettek lelkén s összekulcsolt kezét öllébe érvetvén, sira fakadt és keserves könnyeket hullatva élt át még egyszer élete nehéz tragédiáját.

Mert az volt valóban; tragédia! Igen-igen keserves tragédia, melyet képzeletben átélni is iszonyat.

Születni, neveltetni, mint egy grófi család egyetlen gyermeke s mire gondolkodni tud, látni a család teljes tönkre jutását, elzűlést; tudni, hogy ennek az elzűlének egyedüli okozója a minden erkölcsi érzéséből kivetkőzött apa, — az rettenetes iskola egy most felnőtt leányt.

Hanször sirt édes anyjával, evvel a szent mártír, keserves könnyeket, látván a kikerülhetetlen végzetet, mely felé feltarthatatlan sodortattak. Hanször imádkozott a magasságos Éghez, vajha együtt havadna el anyjával, hogy ne élne túl egy perccel se, aki már nem sokáig lesz részese a család gyalázatának.

Másra tartotta a végzet.

Eltemette édes anyját s attól kezdve egyedül emésztődött atyja gyalázatos életmódja miatt.

Wohlleben Ernő grófot felesége halála egy csep-pet sem zavarta rendszeres foglalkozásában. A temetést követő éjszakán már ott volt a bünbarlangban,

### Határozatok.

Felhivatnak a törv. választmányok, hogy nevezetesen történelmi események évfordulóin hazafias ünnepeket rendezzenek.

Felhivatnak az összes törv. választmányok, hogy a városi és járási bizottságok közreműködésével a fől falomán hazafias felolvasásokat rendezzenek.

Az egyesület az országos muzeum- és könyvtár-bizottság működésében részt vesz és szervezeti szabályzatahoz hozzájárul. A bizottságba öt tagot küldök a D. K. E.-nek ezen ügyben kifejtett buzgó fáradozásáért köszönetét átírálják kifejezi.

Az egyetl fennálló kisedővőink igazgatása összhangba lévő hozandó az 1891 XV. t.-c., valamint az új alapszabályok rendelkezéseivel, új szabályzatot dolgozott ki, melyet jóváhagyás végett a vallás- és közoktatási m. kir. miniszterhez felterjesztenek.

A költségvetés előirányzatba felvesz 2000 forint népiszkolák segélyezésére és ezen összegből segélyre csakis teljesen magyar tanítványok községi vagy felkezeleti iskoláknak van igénye.

Az igazgató-választmány meghívza, hogy a tölajku, a nyelvhatáron levő községek iskolái tanítóhoz felhívást intézzen és könyveket és díjakat a jelenlevők között szétosztza, a magyar színészet céljaira az 1891—95. évre 1000 forint megszavaz olyképen, hogy ezen összegből a szorgosan kipuhatolandó szükséglet mérvehöz képest két tásrulatot segélyez.

Néhány felvidéki lapot 200—200 forinttal szubvencionál. Az egyesület a m. kir. belügyminiszterhez felirattal intéz, melyben a magyar nyelv ismeretének terjesztése szempontjából azt kéri, hogy a jelenházak oly helyeken és oly módon létesítsenek, hogy az azokból kikerülő gyermekek magyar szellemű és nyelvű nevelése biztosíthatassék.

A millenniumra nézve kijelenti, hogy az egyesület az 1896. évi országos kiállításra részt vesz, kiállít pedig egy működési területének nyelvviszonyait ezen egyesületi, valamint másféle magyar kulturális intézetek híven feltűntető nagy térképet; kiállítja összes kiadványait, mint alapszabályait, évi jelentéseit és a Felvidéki Nemzetőr összes évfolyamait; kiállítja továbbá a vezetése által álló összes intézetek fotográfiáit; valamint a chvojnicai tanműhelyben készült és intézetekben használni szokott foglalkoztatási eszközöket és játékszereket.

E határozatok kihirdetése után az előterjesztett jelentések a kezelestről stb. tudomásul vétettek. Az 1894. zarszámadas tudomásul vétetvén, megállapított a jövő évi költségvetés, mely szerint a bevétel 31,611 frt 23 kr., a kiadás 25,362 frt 11 kr.

Végül néhány indítvány terjesztett elő. Libertiny Géza indítványára a megye területén egy ipariszkola fog felállítani.

Dr. Kállay javaslatára pedig Nyitrán egy övönközpöz intézet felállításra vétettet tervbe.

A közgyűlés ezután Karolyi István gróf által néhány lelkes szóval berekesztetett.

Később a közgyűlés tagjai megtekintették az igen sikerült házi és nőiiparkiallást.

Este bankett volt, melyen számos politikai jelentőségű felköszöntőt mondtak.

## A kassai kerületi tornaverseny.

Ileta: Mihálikta István.

Ha gróf Csaky Albin volt közoktatásügyi miniszter Dr. Berzeviczy Albert volt közoktatásügyi államtitkár egybe emléket sem hagytak volna magok után, egyéb érdemet sem szereztek volna magoknak, mint csupán a magyar ifjúság testi nevelésének felkaralásá: már is méltók arra, hogy neveiket hazai neveléstörténetünk megörökítse, azokat magyar nemzetünk halálával emlegesse.

Ismertek vezérferfiaink annak-előtte is a testi nevelés hatását szellemi életünk fejlődésére, mert hisz mindenki ismerte és ismeri azt a görök közmondást:

hova ügyes egynökök naponként hoztak a vidéki embereket, kik félig nem mertek szólni, félig szerencsésüknek tartották, hogy egy gróf fosztotta ki őket a zöld asztal mellett.

Igen, a gróf közüdomás szerint hamisan játszott; de soha még hivatalosan rajta nem vesztett.

Természetesen, végre ez is bekövetkezett; rajta csíptek s egy országba szölok botronnyos porben meghurcoltak őseitől örökölt fényes nevet; leánya egyetlen örökségét. Csak nagyon magas helyről kifejezett kívánatra szabadult meg a bebörtönzéstől.

Szegény Margit comtesse megdermesztő fájdalommal viselte ez iszonyú csapást s e naptól kezdve soha nem szólította meg többé atyját; ha ez kérdezte, felelt; de soha nem jettette ki az »atyam« szót ajkán.

Egyszer aztán jött egy még rettentőbb, még iszonyatosabb esemény, melynek emlékére e percben is halalos sápadtság és vacogó reszketés vesz erőt egész valóján.

Fel év telt el amaz esemény óta és annak az embernek (nem, bizony nem érdemli, hogy atyjának nevezze!) semmi keresete nem volt többé, mert egészen ki volt lökve meg a bünbarlangokból is. Hogy hogyan kereste meg ő keserves titkolódás mellett a napi kenyéret az emb-rnek, arra még ma is büszke. És az a szörnyeteg (mert az volt, szörnyeteg!) eladta őt.

Igen, eladta!

Sötét, zimankós éjjel volt, mikor elmenekült iszonyú emlékek színhelyéről s ott hagyta atyját azzal a másik aljás emberrel, a ki pénzen vette meg őt, mintha egy Wohlleben grófó városi portéka lenne.

Hogy honnan vette a lelki erőt ez utalt élet meg-

»ép testben ép lélek lakike, — és még sem törődtek sokat az ifjúság testi nevelésével. — Az 1868-iki közoktatási törvény megalkotása előtt a torna, mint tantárgy, egy iskolába sem volt bevezetve, csakis nagyobb városokban, mintegy elvértve jutott hozzá az ifjúság a testi nevelés ezen módjához. — Sőt nem mondok sem újságot, sem valótanságot, a midőn álltom, hogy még intelligens családainknak is nagy része a tornázást afféle, komédiásoknak való foglalkozásnak tekintette a bizonyony egy-egy szenvedélyesebb, de csak elvértve található —, ilyen tornász hajlandó volt a társadalom boldognak tartani. Hej pedig, de nagy hasznát vette hajdanában Spárta és Athenae ebbeli ügyességének!

Az 1868-iki közoktatásügyi törvénnyel a boldog emlékeztető és örökké felejtethetlen B. Eötvös József miniszter magas röptű szelleme, a történelmi példakébből okulva s a külföldön szerzett tapasztaloktól is indítva, a tornát is rendes tantárgyként vitte be az összes iskolákba s annak tantárasa különösen a tanítóképző intézetekben mindjárt kezdetben oly nagy súlyt helyeztet, — hogy külön tantókat rendelt az ifjúság testi nevelésére. — Innen, a tanítóképző intézetekből csakhamar átment a tornázás a népiszkolákba is, ezekből a többi népoktatási intézetekbe s csakhamar az ifjúság legkedvesebb foglalkozásává lett mindenhon. — Azonban a szellemi élet, de különösen a közoktatás általános fellendülését, avagy talán így is lehetne mondani, hogy B. Eötvös József áldados korszakát követte az általános ellankadás korszaka, a melyben a tornázás a többi tantárgyak között csak olyan amolyan túrt függeléknek tekintett. — Legjobb sorsa volt e tantárgynak még ezen időben is a képeződéknél, a hol az ugynevezett »fényes vizsgalok«-nál legkellemesebb szorakozást nyújtott volt a jelenlévő közönségnek, a melytől az ekkor bemutatott testi ügyesség nem egyszer zajos elismerésben és méltánylásban részesült. — De csakhamar elmaradt ezen elismerések, mivelhogy a vizsgalokt elzárkóztak, visszahúzódtak a publikum elől s nem lévén alkalma az ifjúságnak tornázó ügyességét bemutatni, — ezen tantárgy szaraz, untató, győtrő dreszurának a jellegét öltötte meg.

Az 1883-iki XXX. t.-cik, vagyis a középiskolai törvény megartotta ugyan a tornát kötelezett tantárgynak, de annak fontossága s sok rendezni, pótolni, fejleszteni való közölké egyelőre háttérbe szorult, míg nem megérkezett az ő ideje is, s gróf Csaky Albin és Dr. Berzeviczy Albert felkaroltak a tornázás ügyét s létesítették két évvel ezelőtt Budapest széket s fővárosban az első országos tornaversenyt. — Nagy fáradságba és költségekbe került ezen első kísérlet, — mert új dolog volt ez Magyarországon, a minék kellő formát adni, a minék kellő anyagát kimérni nem könnyű dolog volna, — és mégis varakozason felül sikerült, búsan kaprótolta erkölcsi hatással a kiadást; a verseny formája, lefolyása pedig oly fősleges látványt nyújtott, oly reményeket ébresztett meg a fasult szivekben is a haza jövője iránt, — hogy annak eredménye hónapokon át beszéd tárgyát képezte nemcsak a tanterfiainknak, hanem a katonavilágnak, politikuskoknak és diplomataknak is egyaránt. — Nagy volt az öröm a siker folytán mindenfelé, de legjobban örvendhettek és bizonyára örvendettek is neki gróf Csaky Albin és Berzeviczy Albert s mindazok, a kik az első tornaverseny szervezésében közvetlen részt vettek.

Azok pedig, a kik szerencsések voltak az első tornaverseny elragadtató gyönyörű látványát élvezhetni, csakhamar azon óhajuknak adtak kifejezést, vajha ezek a tornaversenyek ismétlődjenek. — Így nyilatkoztak azok is, a kik az ügyet havatvaszterden komoly kritikákkal alá vontak. Ezen hangokban a leglelkesebb előretörnekvés szelleme nyilatkozott s ez elől, outandatos és nem ambíciója elől is, a melyvel már ezen első alkalomkor is a küzdeletben megjelent, — lehetetlen volt a közoktatásügyi kormányt elzárkózni, annyival is inkább nem. — mivelhogy ez úgynek maga volt a dicsőségben kezdeményezője.

Ez okból tanügyi kormányunk még azon nehéz

tartására — nem tudja! Hogy miképpen jutott el az apácák klastromába, a fejedelmény szobájába, nem tudja! De hálat ad érte az Istennek, hogy oda jutott. Ez a csodálatosan megmentett élet talan elég lesz levelezekelni nemzője bűneit!

Hetekig feküdt beteg s mikor feléplott, belépett a betegápoló apácák rendjébe s onnan a német hercegségéből ide tetette magát Budapestre, a hol négy év óta olyan jól el van rejtve a világ elől. Most már több is gyakran keresik fel ez a kinos emlékek; talán több egy événél, hogy nem győtrődött velük; és most, ennek a szintén emberi aljasságról panaszkodó ifjúnak a koragyba mellett, szinte jólesett elírni a saját fájdalomat.

Arca kipírult a keserves sírástól; szöke haja meglehetősen összekuszálódott az outandatán heves mozdulatoktól s a mint szép fekete szemel emverengtek a multon, igazán szép volt, gyönyörű volt a lampa halovány világa mellett. Jóformán volt is tudott magyaról, mikor a megszokás önkénytelenségével odafordította arcát a koragyban fekvő felé. Bszre sem vette, hogy az ifjú szeme nyitva van s azok a lázas szemek őt nézik.

Hosszasan nézett így szembe a két beteg s mikor az apaca egy nagyott sóhajtott, megszölok az alvónak vélt beteg:

— Itt van, csakugyan itt van?

Jedten ugrott fel az apaca, mintha a lábzeteg előváshatna haborgó lelke gondolatait s hirtelen összeszedve magát, főnök, gyöngéd kezét rátette a lázas főre s attól Zakányi Pali szépen, csöndesen elaludt. És aludt masnap reggelig.

Meg volt mentve!

(Végo következik.)

napokban is, a mikor a válság Damokles kardja függött a fej fölött, a tornász fejlesztésével foglalkozott s kiadta rendelését a kassai kerületi tornaverseny megtartása iránt.

Gróf Csaky utódja a közoktatásügyi miniszteri széken, báró Eötvös Lorand nem vonta vissza elődje idevágó rendelését, nem is vonhatta vissza, mert hisz ő maga boldog emlékezteti B. Eötvös Józsefnek a fia, a ki nagy pedagógus, nagy bölcsész, nagy államférfi, nagy költő volt s maga is pedagógus, tudós és író s legalább oly magasos eszméi vannak a jövő nemzedék nevelését illetőleg, a milyennel elődje birt. — Így jött létre a kassai kerületi tornaverseny, így a kolozsvári és pozsonyi tornaversenyek is.

A kassai tornaverseny szept. 16-án vasárnap délután tartott meg. Harom tankerület, u. m.: a budapesti, beszercebányai és a kassai tankerületek területén létező közép-, tanfőiskolák és polgári iskolák lettek a versenyre utasítva. — Sajnos, nagyon sok érintett középiskola otthon maradt, nem jelent meg a küzdőterén, pedig bizony nem bánta volna meg, mert az ilyen ünnepek lélekemelő hatással vannak úgy az ifjúságra mint a tanári karra, rokonszenvet, szeretetet, az egymáshoz való tartozásnak édes és büszke érzetét költik fel a nagy közönségben s elvégre is magok a tanítványok tanulhatnak és tanulnak belőlük legtöbbet.

Ezenkívül hany ifjúnak nyílt alkalmat Kassát s annak nevezetességét, vidékét latni olcsó áron, kellemes módon, holott máskülönben talán sohasem látta volna? Maga Kassa impozáns módon nyílvantotta vendég-szeretettel. Intelligenciájának legtekintélyesebb férfiai siettek beiratkozni a vendégek fogadó, elszállásoló stb. bizottságokba s minden tekintetben derekasan, feleltek meg a rájuk rótt kelemetlen és sokszor terhes feladatoknak. — Nyegleség, hiúság nélkül szerényen és igazán szeretetteljesen állottak mindnyájan rendelkezésünkre. — A kassai tanfőiskola páratlan figyelemmel, előzettséggel, kártársi szeretettel és vonzalommal voltak eltelepítve. — A polgári örvendetes készséggel, keltelező szívesseggel adtak nekünk lakást s másképben is kimutatták vendég-szeretüket. — A különféle hivatalok és tiszteltek, a legmagasabbtól lefelé főnökeik, vezetőik s más befolyásos tagjaink által mind vettek részt az ünnepek rendezésében. — Nem larmas, fitogtató tüntetések, hanem igazán meleg, jóleső szívesseggel fogadtak minket a város. — Az u. c. kik, különösen azok, a melyeken az ifjúságnak elvonulnia kellett, lobogókkal voltak díszítve.

Minden egyes vonathoz, mely ifjúságot hozott, kirukkolt a jelvényes fogadó-bizottság, mely a tanárokat és ifjúságot fogadta, majd elkajálta a vendégeket a kijelölt lakásokra. Tanárok számára minden vonathoz kocsik is voltak kirendelve. A tanuló ifjúság kasszárnyakban, a tanárok privát házaikban voltak elszállásolva. A kassai múzeum, melynek sok és igen érdekes unicumai van, nemkülönben a páratlan szépségű dom, annak dacára, hogy még erősen dolgoznak rajta s más egyéb nevezetességek is egész napon át hozzáférhetőek voltak ezek. Fel is használták a vidéki tanítványok tanarai és tanulóik derekasan az alkalmat s nagy érdeklődéssel nézték meg Kassa nevezetességeit.

A tornaverseny megelőző este ismerkedési estélyt tartottak a tanfőiskola a Fritse féle vendéglőben. Itt tudtuk meg, hogy a tanügyi kormány maga képviselőjével Sieber Ede kassai kir. tankerületi főigazgatót nevezte meg tavrati uton. Nyomban fel is köszöntötték ezért úgy a kormányt, valamint Sieber Ede főigazgatót is.

Masnap, azaz 16-án reggeli 9 órakor összépróba volt. A város délfelé egyre ünneplésebb hangulattal öltött. Sok idegen jött és érkezett a vidékről. Ezáltal tisztelgünk a főispánnal, alispánnal, polgármesterrel és Sieber Ede tankerületi főigazgatóval. Mindenütt a legszívesebben fogadtak minket. Igazi hazafias és meggyőződéssel alapuló érdeklődést tapasztalunk a tanügyi iránt úgy a fő- és alispánnal, valamint Münzster polgármesterrel is. — Természetesen Sieber Ede főigazgatóval más egyebet nem is lehet gondolniunk. (Vége következik.)

## A Hypnozis mint gyógyszer.

Írta: Dr. Klein Simon.

Az orvostudomány magas vívmányai közé a bonyolult gyógykezelések tartoznak, vagyis azok, melyeknek csak kiindulási alapját ismerjük, de folytatását, szerkesztését, nem. Minél szövevényesebb valamely lény, tárgy, eszmének alkata, annál magasabb fokon állónak képzeljük, annál kevésbé értjük meg — vagyis annál nagyobb vívmánynak tartjuk. Az egyedüli sebészettől kizárva, hol ad oculum kell demonstrálnunk, melynek eljárásait nyilván kell végeznünk, úgy hogy azok a laikus szemre előtt is végbejuthassanak, az orvostudomány többi részét kizárólag a teoria mezejére szorítkoznak; és épen ezért a legkülönfélébb felfogásoknak vannak kitéve. Az úgynevezett „tudományos sport” sehol sem nyilvánul és virágzik, örvend terjedelmnek, mint épen az orvostudomány ezen sakaiban. Kétségkívül oka e szomorú ténynek ama körülmény, hogy az orvosok nyilván végezik „mesterségüket” — ad oculum demonstrálnak olyat, mit nem volna szabad, s így ugye, szellemesebb laikus is könnyen sajátíthatja el; de oka ennek másrészt a civilizáció is, mely korunkban már elhatolt az emberi társadalom minden rétegébe, s izgatottságra hozza eredményével a palota, kunyhó lakóit egyaránt.

A hypnozis, vagyis alomlás az a kedvelt sportok egyike. Boldog, boldogtalan ettől várja kínjai, gyötrelmetől való felszabadítást, reményeiben való biztosítást, nem gondolva a veszélyes eszközre, mely — ha nem is oltja el életét, de mindegyik esetben nagy ráz-

kodtatásra hozza legnémesebb szervét, fokozza agy- és gerincagybeli idegeinek izgékonyaságát.

A túszéri áldozat szomorú esetével foglalkozik immár az egész tudós világ s igyekezik nemcsak orvos, de egyáltalában természetűdők több-kevesebb alapos nézetével megvilágítani az iszonyú halál e nemét, de mind hiába — sikertelenség. Az agy és agy idegei sokkal bonyolultabb szerkezetűek, semhogy pusztá frázissal azokat egyszerű fonálakra bontani lehessen. Ismerünk keilene az egész test fizikai állapotát, különösen pedig az agy egészséges vagy beteg voltát, mitől sok függ, még ha a befolyás nem volt direkte arra ható. Sokat láttunk már a hypnozissal elérteni, csodadolgokat hallottunk már a hypnotizált egyénekről, de mindegyik esetben magas fokú izgatottságban volt az egyén, különösen, ha nő volt, nagy hysteriában szenvedett. Gyógyíthatlan bajtól szabadult a beteg, felhagyott iszakos természetével, megszűnt tovább lenni, gonosz szelleme teljesen átalakult. De vajlon nem kárra-e többi szervezetnek? Vajlon mitvél alkult a hypnozist után a beteg gondolkozása? Vajlon bír-e az illető orvos, vagy egyáltalában hypnotizáló személy oly befolyással rá, hogy összes titkait rá bízva? Azt mondják, hogy legtöbb esetben, mert e nélkül nem juttatta volna el, mely hypnotizálalomba. De hat nem volt e az csupán lú ábránd? Ki biztosít bennünket arról, hogy a beteg baja vissza nem tért? Vajlon nem szegénykezett e az orvoshoz visszamenni, miután baját visszanerte? Lehetetlen, hogy az egyik-másik esetben elő nem fordult volna, csupán az adatoknak nem vagyunk birtokában. És vajlon mi bizonyítja az összefüggést a beteg szívé és agy között? Avagy nem láttuk a túszéri áldozatnál is, hogy organikus szívhibában szenvedett — és egyes kapacitások szerint épen e körülmény okozta volna feltehető gázos halálát? Hiszen az egészséges szív, az egészséges agy, és idegrendszer nem hajtja meg magát a hypnoziss urresegi előtt, nem ringattatja el magát, mely álomba, hogy oly eszmék hozzon napvilágra, melyeket máskülönben egészséges agy és szív mellett produkálni teljesen képtelen lett volna? Avagy előbb betanulta a nagyszerű orvosi kifejezéseket, megtanulta a tudó topográfiai és pathologiai tulajdonságait, hogy aztán féltalomban azokat reprodukálja? Agy- vagy szív hűdés, avagy egyáltalában beteg szervezete okozta-e halálát, csupán a hullaról felvett bonc-jegyzőkönyv bizonyíthatna hitelen; ezt azonban, úgy a titkait őrző család, mint a hivatalos vizsgálat személyei aligha fogják a publikumnak teljességében bemutatni.

De erre nincs is szükség. Láttuk az eredménytelen eljárását, hogy a boidogtalan Salamon Éila nem szabadult idegrohamaitól, halálra jarkijáltás nélküli kiszívását, és meggyőződünk arról, hogy veszélyes gyógyszerrel igyekeztek orvosi végnélküli szenvedéseitől meg szabadítani.

Olvasunk a stockholmi híres hypnotiseur-orvos nagyszerű magánintézetének leírását, hol állítólag iszakos, asszonyok gyakori hypnotizálás után megutáltak az alkoholt, tolvaj fiúk 3—4 szeres elaltatás után a legjobb tanuló lettek, ábrándos-beteges lányok pedig egyszerű gyógyultak ki szörnyű, valótlán fantáziájukból. De mi ez mind, mely ha gyógyulási esetekről is van szó, a test nagy kifáradásához képest, mely az idegrendszer teljes megbénulása következtében áll be, az arány nagyon csekély és bizonytalan. A meggyőződés, a lelki megnyugvás talán ir hoz a legfajósabb pillanatokban, de nagy irt vagy vissza a szabad akarat, annak a szellem tehetsége szerint való nyilvánulhatása — gőpontjában.

Az akarat, a lelki erő bizonyos külső erőhatása, befolyása alá kerül, miután benső tényezőitől felszabadult. Megjauult tehát a viszony a külső és belső faktorok között, miközben elsőbbek győztek s a lelket fogva tartják. A lélek e stadiumban teljesen fogva van, mely állapotot még akkor sem változtathatja többé, midőn az izgékonyági hullám elmul, s visszanyerte előbbi térfogatát.

szabad akarat, szabad gondolkodás tehát örökre megszűnt létezni, a test, a lélek egy tehetetlen huvelyt kapott, melyből többi már elszállani látszik, ama titokzatos erők folytán, melyek nem gyógyszer, de a hullá hoznak.

A hypnoziss veszélyes már azért is, mivel laikus kezekben van, és belőle sportot űznek. Emejük fel a tudományos fokozat alapzatára s akkor magasos celunk csak soha el nem téveszthetjük! De addig, míg a tudományal a büntető törvénykönyvben nyelvényen jarni — csak humbug, szedeleges, melynek befolyása alatt aratlan lelkek pusztulnak el — a szenvedő emberiség nagy rémülete.

## H I R E I N K .

— **Ö felsége névnapja** alkalmából október hó 4-én d. e. 10 órakor ünnepléses istentisztelet tartottat a helybeli r. kath. templomban. Az istentiszteleten jelen volt a megye tisztja karr Jusht Kálmán főispán ir ő méltóság vezetés alatt, a kir. járásbírósg képviselte Fekete Miklós kir. táblai bíró ir vezetés mellett és az állami iskolák összes ifjúsága tanárai vezetés mellett; élfenben tudókötő távollamarásával a város előjárósága, holott ennek a hatóságának az első között kellett volna lennie. Avagy talán nem ismer semmi kötelezettséget és lojalitást ez az előjáróság a legelső magyar emter: a király iránt? Avagy mikor jön mar el ideje annak, hogy Turóc-Szt.-Martonban is lesz egy oly előjáróság, mely a hazafiság dolgában az első közé fog sorakozni, s amely példát mutat a lakosság, miként kell a király iránti lojalitást nyilvánvalóvá tenni? Hisszük, hogy van egy felette hatóság, mely megtudja mutatni, hogy még Turóc Szt.-Martonban sem lehet a hazafiság hátrányára, a királyt illető lojalitást

feltűnően szegre akasztani. Szeretük volna azt is, ha a helybeli tisztozásos testületileg megjelenik az istentiszteleten s azt tőle lehetőleg ünneplésebbé teszi; legalább 6—8 emberrel képviselhetette volna magát ezen a hivatalos istentiszteleten is. Nem tudjuk azonban azt megfejtetni, hogy a helybeli egyéb hivatalok miért nem voltak valamennyien képviselve? Az istentiszteleten az állami iskolák katolikus vallású növendékei szép egyházi énekeket énekeltek Boldis Ignác igazgatói orgonakísérete mellett. Azok, akik jelen voltak, jól eső érzettel tavoztak az isten házából.

— **Kövendő példa.** Egy hivatalos magaslátan álló iskolázás, elismerendő tanítónak ügybizottságát és méltányló hazafias fáradozásait, — elhatározta, hogy a vezetésre alatti iskola tanító-kara számára megrendeli a »Felvidéki Híradó«-t. E célból az alábbi iskolák voltak: — A — államiilag segélyezett községi iskola iskolavezető, tekintve a »Felvidéki Híradó«-nak a hazafiság szolgálatában álló helyes működését, a községi iskolán működő tanítók részére annak járatását szükségesnek tartja. . .

— **Valasztmány ülés.** A turóci magyar olvasó, egyelet és tarasokk választmánya szeptember hó 30-án ülést tartott Fekete Miklós — kir. táblai bíró. — élök, vezetés mellett. A választmányi tagok és tisztviselők, csaknem teljes számban vettek részt az ülésen. Legfontosabb tárgya volt az egylet pénzügyi viszonyainak rendezése s e célból felkérte élök a pénztárost, hogy ez ügyben tájékoztassa a választmányt. Chikán Miklós úr, egyesületi pénztáros előadta, hogy a tagsági díjak csaknem teljesen befolytak az elmúlt három negyedében, a kiadások teljesen fedezve vannak és még 32 frt fölösleg mutatkozik. E jelentés örvendetes tudomással vétele után pénztárosnak jegyzőkönyvi elismerést mondott a választmány. Minthogy azonban az egyesület bitorok és egyéb szükséges kellékek beszerzésére kénytelen volt a mult évben nagyobb összeget felvenni, a választmány az élök indítványára elhatározta, hogy még e hóban, vagy a jövő hónap elején szinleloádst rendez, melynek tiszta jövedelme, valamint a jövő év farsangján rendezendő előadás is, részben az adósság törlesztésére, s részben újabb kellékek beszerzésére fog fordítani. A turóci magyar olvasóegylet és társasok fölöföldatalt a kénti a nemzeti közszellem fölkelését s ébrentartását, és így örömmel tettük közzé életképességéről és virágzásáról tanúskodó fenti tudósításunkat.

— **A felvidéki szinkerületek.** A F. M. K. E. igazgatósága megalkotván szinkerületeket, azokat Bessenyei Miklós és Egyri Kálmán szinigazgatóknak adta ki. E két tarsulat segélyezésére ezer forintot folyószt ezentúl az egyesület.

— **Megégett kis léány.** Fisch János, a ruttkai géppár egyik munkafelügyelőjének 6 éves leánykaja szeptember hó 26-án az új állami iskolai épület mellett játszadován, ruhája tüzet fogott a gyermekek által rakott tűzben, s oly rohamosan terjedt tovább, hogy mikorra az épület belsejében dolgozó kömüvesek kirohantak s lölhettek vízzel, fel oadala öszszégett. A szerencsétlen leányka 20 óraig bírta az égési sebeket elviselni, a mennyiben masnap ugyanazon időtájában meghalt.

— **Szerencsétlenül járt tologató.** Suvada János nevű ruttkai vastó tologató szeptember 29-én szerencsétlenül járt munkája közben. Ugyanis a kocsik összeállításaval levén elfoglalva, saját vigyázatlansága folytán két kocsit köze került, oly módon, hogy egyik karr teljesen szétszakítottatott. egyik lába pedig szintén jelentékeny zúdodást szenvedett. A szerencsétlen beszállították a megyei kórházba, a hol karját amputálni kellett.

— **Talált hulla.** Folyó hó 2-án Jahodnik község közelében a megyei uton egy körülbelül 45—50 évesnek látszó nő hulla találtatott. A hulla a járási orvos által megvizsgáltatván, az orvosi vélemény szerint halálfátasság és kimerültség okozhatta.

— **Erckoporsók, sirkoszorúk és mindenemű gáz-cikknek** nagy választékban s igen előnyös árak mellett kaphatók Turóc-Szt.-Martonban, Glückthos Simon divatár kereskedésében.

— **A helyhez kötött (stabil) gőzgépek kezelőinek** tanfolyama az állami iparisokolában (Budapest VIII. ker. Népszínház-utca 8. sz.) f. hó október 15. napján nyílik meg s december hó végéig tart. Tanulóik felvételének a 18. életévüket betöltött önálló lakatosok, kovácsok s a különböző géppárak főbb munkásai, a kik a gép-kazánfűtők, valamint a locomobil- és csőgépekkezelők tanfolyamát már elvégezték. A felvételhez erkölcsi bizonyítvány s a munkakönyv vagy munkabizonyítvány szükséges. Vidékiek levében is jelentkezhetnek. A tandíj 5 forint. A beiratás október hó 8-án kezdődik.

— **Az építő iparosok teli tanfolyama** a budapesti állami iparisokolában (VIII. ker. Népszínház-utca 8. sz.) ebben az iskolai évben is november 3-án nyílik meg. A tanfolyalam nagy teli felévre terjed s évenként november 3-tól március végéig tart. Tanulóik felvételének a 15-ik életévet betöltött, irni, olvasni és számolni tudó kömüves, kofaragó és acsengecédek, valamint a 15-ik életévet betöltött, irni, olvasni és számolni tudó kömüves, kofaragó és acstanonokok és gyakornokok, a kik legalább egy évet töltöttek már a gyakorlatban. A beiratásnál előmutatandó irományok: 1. Az illeteres közigazgatási hatóság által kiállított erkölcsi bizonyítvány. — 2. A végzett iskolai osztályokról szóló iskolai bizonyítványok. — 3. Munkakönyv, vagy az illeteres elsőfokú iparhatóság által hitelesített munkabizonyítvány. A beiratás október 20-án kezdődik. A beiratás alkalmával 2 frt beiratási díjat, 10 frt tandíjat s 2 frt szertári biztosítékot kell lefektetni. Vidékiek levében is jelentkezhetnek.

— A hadmentességi adó reformja. A katonai hadmentességi díjról szóló törvény évek óta óhajtott reformja már a legközelebbi jövőben várható. Az erre vonatkozó törvényjavaslat a képviselőház legelső ülésének egyikén fog előterjesztetni. A hadmentességi díj kivetésénél jövőre a szegényebb sorsu néposztály, a mennyire csak lehetséges lesz, meg fog kíméltetni, míg a jobb módúak ennek megfelelőleg magasabb adóval fognak illeteni. A most fennálló legalacsonyabb hadmentességi díjostályt, az egyforintos adót, jövőben megszüntetik és az adóelhajításnak módját is, mely eddig annyira panaszra adott okot és az elért eredményel egyáltalában arányban nem áll, teljesen meg fogják változtatni.

**Irodalom.**

— Kiss József hetilapjáról. A Hét-ről évekat a legnagyobb elismeréssel nyilatkozik a sajtó és a közönség egyaránt. Amióta a politikát is felvette körébe, a politikusként ép úgy foglalkoznak vele, mint foglalkoztak azelőtt a nők és az irodalom. Annyi ötlelet egyik lap sem produkál, mint A Hét és íteletében egyik lap sem oly független, mérsékelt és mélyreható, mint ez. Egyes cikkei olykor hetekig forrongásban tartják az elméket és az olvasók hónapok múltával sem tudnak szabadulni egy-egy találó fejtegetés, kép vagy ötlelet emléktől, melyet A Hét-ben olvastak. Ide s tova öt év óta áll fenn A Hét, egész írói generációt nevelt magának, folyton halad és folyton emelkedik. Pedig A Hét-nek sem azok az anyagi eszközök nem állanak rendelkezésére, melylyel a nagy irodalmi részvényságok rendelkeznek és közönség dolgában is csak a legintelligensebbek kicsi zömére támaszkodhatik, aki megérti, élvezi és akiben megvan a tudásnak és a műveltségnek az a fogékony-sága, melyet A Hét olvasásánál fűtöttek. De ez a kis közönség azután alhatatosan ki is tart mellette és urbi et orbi hirdeti e lap dicsejtését, melyhez mi a magunk részéről még csak annyit teszünk hozzá, hogy vajha ez a kis kör minél jobban kitágulna, nagyobboldna, mert ez a magyar műveltség terjedését, az értelmi névvel emelkedését jelentené. Figyelmeltetjük olvasóinkat A Hét má számunkban foglalt hirdetésére és melegen ajánljuk rokonszenvébe ezt a páratlan lapot.

**Nyilttér.**

(Az e rovatban foglalkáltért nem vállal felelőséget a szerk.)

**Égész selyem, mintázott Foulardokat** (mintegy 450 különböző fajban), méterenként 75 król 3 ft 65 krig — valamint fekete, fehér és színes selyemszöveteket 45 król 11 ft 65 krig — sima, kockás, csíkos, virágos, damaszott minőségben (mintegy 240 féle diszpozitó és 2000 különböző szín és árnyalatban) szállít postabér és vámentesen a privátmegrendelők lakására **Henneberg G.** (cs. k. udv. szállító) **selyem-gyára Zürichben.** Mintak postafordulóval küldetnek. Svajcra címzett levelekre 10 kros és levelezőlapokra 5 kros bélyeg ragasztandó.

**Árverési hirdetmény.**

Zolyom-Lipese nagyközség határában fekvő, szántóban és rétben körülbelül 95 holdat tevő tagosítottan birtok, mely dr. Czambel Samu és Czambel József tehermentes tulajdonát képezi, fundus instructussal, erdő és legelő használati joggal, gazdasági épületekkel, s azonkívül a zolyom-lipesei 758. sz. tjkjvkben írt „Vámhoz” címzett évek hosszú sora óta mai napig vendéglői üzletnek használt ház és beltelek. Lipese nagy községben a községi házban, az előjáróság jelenlétében **f. é. október hó 17-én d. e. 9 órakor tartandó önkéntes árverésen** eladatni fognak.

Kötelező feltételek ezek:

1. A földbirtok és a háznak együttes kikiáltási ára 16000 forint azaz tizenhatezer forint.
2. Bánatpénzül 1000 ft azaz ezer forint készpénzben avagy elfogadható értékpapirokban előre leteendő.
3. Írásbeli zárt ajánlatok is elfogadhatnak 1000 ft bánatpénz melléklése mellett. Az írásbeli ajánlatok **f. é. október hó 16-ig** bezárólag Chovan János beszercebányai ügyvéd úr irodájában, hol a telegkönyvi és kataszteri birtokviseli is megtekinthetők, október hó 17-én a szóbeli árverés megkezdéséig a birtokos illetőleg az eladással közjegyzői meghatalmazással megbízott helyettese kezébe adandók.
4. A szóbeli árverés befejezése után az írásbeli ajánlatok azonnal felbontatnak s a legmagasabb ajánlat, legyen az szó- vagy írásbeli, elfogadtván, az ajánlat tevője vevőnek ismeretük el.
5. A vevőnek bánatpénze visszatartatik, a többi árverelők bánatpénzöket azonnal visszakapják.
6. Tájékoztató közöltek, hogy a vételár 1/3 része a folyó év végeig fizetendő le, a vételár többi részének fizetési módjaitat megegyezes tárgyat képezik, az eladók hajlandók lévén biztosíték mellett hosszabb fizetési határidőt is engedni.
7. Vevő 1895. évi január hó 1-én lép birtokba. A földet megfelelően felszántva és az őszi vetéssel bevetve vannak. Ezek karpótlása nem kívántatik.
8. A telegkönyvi átíratás költségeit és az áruházi illetéket vevő viseli.
9. A legmagasabb ajánlat tevője csak bánatpénzének elvesztése mellett léphet a vételtől vissza.

**A birtokosok.**

**MAGYARORSZÁG.**

TELJESEN FÜGGETLEN POLITIKAI NAPILAP.

Felölös szerkesztő és laptulajdonos: **HOLLÓ LAJOS** dr., orsz. képvis.

**REGGEL** az ország legtávolabb eső részeiben is már az olvasó kezeiben van.

A Magyarország politikai, közgazdasági és társadalmi tudóstáisaival az összes lapokat megelőzi. A Magyarországban a közönség már kora reggel olvashatja az országgyűlés tárgyalásait kimerítő alakban, az aznap összes kül- és belföldi eseményeket, kimerítő tőzsdéi tudóstátsokat stb. stb. A Magyarország eddig is tanujélet adta, hogy férfias bátorsággal küzd az ország függetlenségéért és önnállóságáért és szembe száll minden korrupcióval és közéletünket minden visszaéléstől megtisztítani törekszik. A Magyarország független minden hatalomtól, minden magánérdektől. senkinek alárendelve nincs s így álláspontját nyíltan és egyenesen mondhatja ki bárkivel szemben. A Magyarország ezen törekvéseiben a közönség részéről már eddig is nagy támogatásban részesül így mint a nyilvánosság és a közérdek organuma folytonosan fejlődve és megerősödve áll jövőben is a közönség szolgálatára.

**A Magyarország előfizetési ára:**

Szerkesztőség: VIII. ker., <b>Fhg Sándor-utca</b> 2. sz.	Égész évre . . . . . 14 frt — kr. Félévre . . . . . 7 „ — „ Negyedévre . . . . . 3 „ 50 „ Egy hónapra . . . . . 1 „ 20 „	Kiadóhivatal: IV. ker., <b>Rostély-utca</b> 2. sz.
---	---	---

**Árverési hirdetmény.**

Ezennel közhírré tétetik, miszerint a znióvár-aljai kir. járásbíróság 2801. sz. végzése folytán a turóci kereskedelmi- és hitelintézet javára Kovacsik Mislózláv znióvár-aljai lakos ellen 500 frt s járulékaí iránt 1—19. folyó tétel alatt 50 mtr. mázsa széna, 60 kereszt rozs, 60 kereszt árpa, 20 kereszt vgyes, 13 kereszt búza, 3 ló, egy csikó, két tehén, gazdasági felszerelvény, ezeken kívül a felfoglalt tekeasztal tartozékáival és egy fedéres kocsi összesen 1393 frtnyi értékben lefoglalattván, ezen tárgyak folyó évi október hó 16-ik napján délelőtt 10 órakor a helyszínen Znióvár-alján elfognak adatni; miről a venni szándékozók és az érdekelt felek értesítetnek. Znióvár-alján, 1894. évi október 4-én.

Zathureczky Lajos, bik kiküldött.

1894. évi 3121. sz.

**Árverési hirdetmény.**

— II. árverés. —

A zsnócói má. kir. erdőhivatal részéről közhírré tétetik, hogy a geletnek má. kir. erdőgondnok-ság kezelése alatt álló repistyei véderületben a Garamfolyótól mintegy 3 kilomnyi távolságban, mitegy 4000 úrm<sup>3</sup> kész lágú tűzfifa **1894. évi október hó 22-én** délelőtt 10 órakor az erdőhivatal tanácsstermében megtartandó nyilvános árverésen a leg többet ígérőnek el fog adatni.

Az eladandó faanyag kikiáltási ára úrm<sup>3</sup> 65 kiban, azaz hatvanöt kiban, állapították meg.

Az árverés zárt ajánlat mellett, szóbeli és mindenik árverezni kívánó köteles a kikiáltási árnak 10%<sup>o</sup>-ka gyanánt 300 frtot, azaz háromszáz frtot készpénzben, bánatpénz gyanánt az árverési bizottság kezébe letenni és az árverési feltételeket sajátkezüleg

aláírni. Az írásbeli szabályszerűen bélyegzett és bánatpénzzel ellátott írásbeli ajánlatok a szóbeli árverés megkezdése előtt adandók be; a felajánlott vételár szám és betűkkel kitüntetendő és határozott nyilatkozat teendő azokban, hogy ajánló a feltételeket ismeri és azoknak feltétlenül alveti magát. Utóajánlatok nem fogadhatnak el.

Az árverési feltételek illetve szerződési feltételek az alólrít erdőhivatalnál az árverés határnapjáig a hivatalos órák alatt bármikor megtekinthetők.

**M. kir. erdőhivatal**

Zsnócán, 1894. évi szeptember hó 28-án.

**Leánytanodák figyelmébe!**

**Női-kézimunkák**

rajzolt, kezdett és egész kézen, valamint hozzávaló

**hímzőszövetek, selymek és pamutok**

legnagyobb választékban és legutányosabb áron.

• Árjegyzékek kívánatra ingyen és bementve. •

**DEUTSCH MÓR FIAI**  
**Pozsony.**

V-ik évfolyam.

**A HÉT**

V-ik évfolyam.

**POLITIKAI ÉS IRODALMI KÖZLÖNY.**

SZERKESZTI ÉS KIADJA:

**KISS JÓZSEF.**

Főmunkatárs: **KÓBOR TAMÁS.**

Belső dolgozóztársak: Ambrus Zoltán, Heltai Jenő, Ignotus, Kohn Dávid, Kozma Andor, Tóth Béla.

A HÉT hangra, színré annyira egyéni, felfogásában annyira subtilis, hogy az időszaki sajtóban ez időszerint versenytárs nélkül áll; egyzersimint hétről-hetire hű tükre nemcsak az eseményeknek, de a változó hangulatoknak és áramlatoknak, kifejezője a józan közvéleménynek. Politikai cikkeiben a pártoktól független. Társadalmi kritikájában kíméletet nem ismerő. Fegyvere a szatyra; ereje az igazság. Mint szépirodalmi lapnak legfőbb kultusza a szép. Ott éva óta azon fáradozik, hogy mentől több ellenséget szerezzen magának; ezért vannak barátai. Amazok figyelmébe, ezek jóindulatába ajánljuk lapunkat.

Budapest, 1894. szeptember hó végén. **Kiss József.**  
Előfizetes: Egész évre 10 forint. Félévre 5 forint. Negyedévre 2 forint 50 kr.

== Mutatványszámok ingyen. ==

„A Hét” kiadóhivatala  
Budapest, VII., Erzsébet-körút 6. szám.